

**„Dîrzenie – și norocul
ne va favoriza”**

**PROGRAMUL DE ACTIVITATE A
GUVERNULUI PE ANII 2005-2009
„Modernizarea țării –
bunăstarea poporului”**

CHIȘINĂU - 2005

INTRODUCERE

Guvernul are ferma convingere că Republica Moldova poate și trebuie să se dezvolte dinamic în plan economic, social și spiritual, pentru a ocupa un loc demn printre țările Comunității Europene.

Totalurile ultimilor ani demonstrează existența premiselor pentru creșterea economică durabilă, combaterea sărăciei, dezvoltarea unui sistem sigur de protecție socială, atingerea unor standarde înalte ale calității vieții oamenilor.

A fost atinsă stabilitatea social-economică, cu începere din anul 2001 are loc o creștere economică constantă. În această perioadă PIB-ul s-a majorat cu 1/3. Cresc veniturile populației, a fost depășită situația de sărăcie. Actualmente, în condiții nesatisfăcătoare de viață se află de 2,5 ori mai puțini cetățeni ai țării decât în anul 1999, s-a redus de la 11 la 7 ori stratificarea societății în funcție de nivelul veniturilor.

Totodată, starea de lucruri în țară și în societate obligă Guvernul să-și concentreze eforturile asupra soluționării multor probleme existente. Nivelul vieții rămâne încă destul de scăzut atât la capitolul venituri, cât și sub aspectul accesului cetățenilor la mărfuri și servicii. În 2004 a fost elaborată și adoptată Strategia de Creștere Economică și Reducere a Sărăciei (SCERS), susținută de organizațiile internaționale și de societatea civilă. Guvernul consideră că Moldova se află la etapa inițială **de realizare a Planului de acțiuni prevăzut în Strategie și că obiectivul său prioritar este îndeplinirea integrală și în termen a acestuia.**

Guvernul conștientizează faptul că factorii extensivi ai creșterii practic s-au epuizat – societatea moldovenească urmează să pună temelia unei noi economii, bazate pe valorificarea deplină a potențialului intelectual al țării, ținând cont de particularitățile geopolitice, economice și sociale ale Republicii Moldova.

PRIORITĂȚILE GUVERNULUI

Guvernul va promova democrația și valorile europene în scopul dezvoltării economice a Moldovei, creșterii bunăstării cetățenilor și **reabilitării demnității naționale.**

În acest sens, prioritățile fundamentale ale Guvernului sînt următoarele:

- integrarea europeană;
- modernizarea economică și socială, reducerea sărăciei;
- integritatea teritorială;
- consolidarea statului de drept și a democrației;
- garantarea și dezvoltarea proprietății private;
- stimularea spiritului de întreprinzător;
- stimularea investițiilor și îmbunătățirea climatului investițional;
- ajustarea politicilor monetar-credite și fiscal-bugetare la normele și standardele Comunității Europene;
- respectarea drepturilor minorităților;
- asigurarea libertăților individuale, sporirea siguranței cetățeanului și a familiei;
- egalitatea șanselor.

Prioritățile enunțate vor fi asigurate prin:
realizarea eficientă a Strategiei de Creștere Economică și Reducere a Sărăciei;
realizarea eficientă și în termene optime a Planului de Acțiuni Moldova – Uniunea Europeană;

îndeplinirea consecventă și eficientă a Programului Național „Satul Moldovenesc”;

aplicarea adecvată a principiilor de planificare bugetară și extinderea utilizării Cadrului de Cheltuieli pe Termen Mediu la nivel regional și local;

elaborarea și realizarea unui Program de dezvoltare umană durabilă (reforma învățământului pe principiile educației continue, promovarea sportului și culturii fizice, continuarea reformelor în știință, susținerea culturii naționale);

elaborarea și implementarea unui Program de liberalizare activă și amplă a economiei, bazat pe debirocratizare și reforma regulatorie.

OBIECTIVELE ACTIVITĂȚII GUVERNULUI

Obiectivele principale ale activității Guvernului sînt:

dezvoltarea economică durabilă social orientată;

reintegrarea țării;

integrarea europeană.

Stabilind obiectivele principale în activitatea sa, Guvernul se va conduce **de principiile bazate pe consecvență și continuitate**. Realizarea calificată și eficientă a Strategiei de Creștere Economică și Reducere a Sărăciei (SCERS), Programului Național "Satul Moldovenesc" (2005 - 2015) reprezintă mecanismele necesare pentru atingerea unor obiective globale pe termen lung, ce derivă din prevederile Constituției Republicii Moldova, ale Programului de activitate a Guvernului „Renașterea Economiei – Renașterea Țării” și corespund standardelor și practicilor general acceptate pe plan internațional, european și național.

Indicii macroeconomici

Creșterea produsului intern brut

Creșterea economică va fi asigurată prin îmbunătățirea echilibrului macroeconomic. Politicile economice vor avea drept scop atingerea unei creșteri a PIB-ului cu minimum 6 % anual.

Se prevede ca **nivelul inflației medii anuale** să fie redus sub 10%, în condițiile promovării unei politici bugetar-fiscale și monetare echilibrate.

Implementarea consecventă a reformelor structurale va consolida potențialul de creștere economică. Ritmurile de creștere a producției industriale vor fi mai înalte decât ritmurile de creștere a PIB-ului.

La formarea și creșterea produsului intern brut vor contribui:

știința și tehnologiile avansate, care își vor găsi aplicare în agricultură și industrie;

dezvoltarea corespunzătoare a sferei serviciilor în turism și comerț;

crearea de produse noi, moderne, ecologic pure.

Toate acestea luate în ansamblu vor contribui la majorarea volumului exporturilor și menținerea unor ritmuri de creștere superioare nivelului obținut, ceea ce va conduce la diminuarea deficitului balanței comerciale.

Menținerea ritmurilor de creștere economică va fi asigurată prin majorarea volumului de investiții în capital fix, fiind prevăzute ritmuri de creștere mai mari comparativ cu cele ale PIB-ului.

Creșterea economică va fi însoțită de o participare mai largă a forței de muncă în sectorul de producție și prestări servicii, ceea ce va contribui la sporirea rolului veniturilor salariale în reducerea sărăciei.

REINTEGRAREA ȚĂRII

Obiectivele Guvernului în realizarea procesului de reintegrare sînt: integritatea teritorială și unificarea statului pe baza concilierii societății; crearea unui spațiu vamal unic;

unificarea sistemului bancar și monetar-creditar;

consolidarea și modernizarea infrastructurii economice și sociale.

Sarcina de bază constă în restabilirea unității statului sub aspect politic, juridic, economic, social și cultural.

După reglementarea politică a conflictului, principala problemă va deveni reintegrarea economică a țării prin formarea unui spațiu economic unic. Procesul creării unui spațiu economic unic are drept scop eliminarea barierelor interne în calea circulației libere a mărfurilor, capitalului și persoanelor, crearea condițiilor pentru creșterea economică stabilă și dezvoltarea socială dinamică pe întreg teritoriul țării.

Acest proces va încuraja dezvoltarea liberă a activităților de întreprinzător și cooperarea agenților economici în interiorul țării, crearea unor condiții stabile pentru activitatea investițională, integrarea sistemelor bancare și creșterea potențialului economic pentru îmbunătățirea calității vieții.

INTEGRAREA EUROPEANĂ

Guvernul va continua să construiască cu Uniunea Europeană relații politice, de securitate, economice și culturale *eficiente*, să promoveze cooperarea transfrontalieră și să-și asume responsabilitatea pentru prevenirea și soluționarea conflictelor.

Planul de Acțiuni Moldova - Uniunea Europeană va constitui pentru Guvern un punct de reper solid pentru integrarea economică bazată pe adoptarea și implementarea regulilor și reglementărilor economice și comerciale avînd potențialul să sporească comerțul, investițiile și dezvoltarea. Mai mult ca atît, el va ajuta la elaborarea și aplicarea politicilor și măsurilor vizînd promovarea creșterii economice și protejarea

mediului, contribuind astfel la realizarea obiectivului pe termen lung al dezvoltării durabile, inclusiv libera circulație a cetățenilor, mărfurilor, serviciilor și capitalurilor.

MEDIUL DE AFACERI

Politica Guvernului în domeniul afacerilor va fi orientată spre **susținerea întreprinzătorilor și stimularea liberei inițiative.**

Pentru atingerea acestor obiective este necesară, în primul rând, **înlăturarea barierelor din calea inițiativei private.**

Este nevoie de conștientizarea faptului că prosperitatea cetățeanului se regăsește într-o economie de piață funcțională, care, la rândul ei, nu poate exista în afara statului de drept, a proprietății private, a unei clase de mijloc puternice.

Ameliorarea mediului de afaceri pentru încurajarea și sprijinirea producătorului autohton se va efectua prin perfecționarea cadrului juridic normativ și instituțional. Printre priorități se numără:

- reforma cadrului regulatoriu;
- dezvoltarea și protecția concurenței;
- optimizarea managementului corporativ;
- susținerea și dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii;
- optimizarea politicii fiscale;
- promovarea comerțului exterior;
- crearea cadastrului bunurilor imobile.

Reforma cadrului regulatoriu

Guvernul va promova activ reforma cadrului regulatoriu. Scopul final al acestei reforme este deplasarea accentului de la reglementarea excesivă de către autoritățile administrației publice a activității de întreprinzător la estimarea și monitorizarea impactului reglementărilor asupra acesteia.

Reforma regulatorie va fi orientată spre:

simplificarea și optimizarea procedurilor de înregistrare și post înregistrare a afacerilor și a procedurilor de obținere a autorizațiilor, permiselor, licențelor și a altor acte similare, precum și reducerea gradului de implicare a instituțiilor publice în procedurile menționate;

reducerea numărului formelor de control din partea statului, acordarea sprijinului instructiv-consultativ;

eficientizarea și optimizarea sistemului de servicii contra plată, acordate de instituțiile publice, prin stabilirea tarifelor pentru servicii la nivelul cheltuielilor reale și prin prestarea gratuită a serviciilor care nu implică cheltuieli adiționale;

optimizarea cerințelor administrative pentru companii (aprobarea unui cadru juridic adecvat; implementarea unei scheme simplificate de raportare; limitarea la minimum a numărului de licențe și permise necesare pentru inițierea activităților economice);

examinarea și implementarea celor mai bune practici privind consultarea și informarea agenților economici referitor la noile măsuri de reglementare (transparența)

și asigurarea unei perioade suficiente de timp pentru adaptarea la aceste noi modalități de desfășurare a afacerilor (previzibilitatea);

dezvoltarea **dialogului cu investitorii și antreprenorii** privind factorii care sporesc atractivitatea climatului de afaceri (parteneriatul dintre sectorul public și cel privat);

optimizarea politicii și procedurilor fiscale.

Reforma cadrului regulatoriu va fi însoțită de trecerea la aplicarea benevolă a standardelor și introducerea reglementărilor tehnice. Obiectivul în acest domeniu rezidă în alinierea la practica legislativă și administrativă a UE și la practica internațională de evaluare a conformității produselor.

Aceste sisteme interdependente reunesc reglementările propriu-zise și alți parametri ai activității de întreprinzător – piața, inofensivitatea produselor, protecția sănătății și a drepturilor consumatorului, inspecția pieței.

Dezvoltarea piețelor este calea prin care actul de administrare al statului va îndeplini o seamă de cerințe ale unei economii de piață funcționale: stabilitatea mediului de afaceri, utilizarea eficientă a resurselor, libera circulație a forței de muncă, mărfurilor, serviciilor și capitalurilor, limitarea exceselor birocratice și diminuarea corupției.

Dezvoltarea și protecția concurenței

Politica Guvernului în domeniul protecției concurenței are la bază următoarele principii:

dreptul agenților economici, asigurat de legislație, la concurență loială și respectarea regulilor de realizare corectă și onestă a activității de întreprinzător;

nelimitarea concurenței, inadmisibilitatea abuzului de situația dominantă pe piață și lezării drepturilor legitime ale consumatorilor;

obligația autorităților administrației publice centrale și locale de a contribui la dezvoltarea și protecția concurenței.

Asigurarea condițiilor instituțional-normative pentru libera concurență va constitui un deziderat major al activității Guvernului.

Crearea Agenției Naționale pentru Protecția Concurenței și Reglementarea Monopolurilor este primul pas în promovarea politicii de stat în acest domeniu. Agenția va prelua funcțiile de reglementare antimonopol, inclusiv în sfera monopolurilor naturale. Aceasta va permite concentrarea atribuțiilor de reglementare antimonopol într-un singur organ, ceea ce va asigura aplicarea uniformă a principiilor și practicii, precum și promovarea politicii competitive coerente în toate domeniile economiei naționale.

Un aspect important este elaborarea legilor ce țin de protecția concurenței, inclusiv a celor privind monopolurile naturale, companiile holding, piața serviciilor financiare. Reglementarea activității de întreprinzător propusă de autoritățile publice la nivel național și local va conține elemente pentru dezvoltarea concurenței, inclusiv pentru reducerea costurilor și protecția drepturilor consumatorilor.

Susținerea și dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii

Sprijinirea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii reprezintă o soluție viabilă pentru contrabalansarea efectelor negative ale procesului de ajustare structurală și de restructurare a industriei, generând alternative economice, sociale și susținând dezvoltarea clasei de mijloc.

Politica Guvernului privind susținerea și dezvoltarea acestor întreprinderi se va baza pe următoarele acțiuni:

revizuirea și perfecționarea cadrului legislativ și instituțional ce ține de activitatea întreprinderilor mici și mijlocii și transformarea acestuia în unul stimulative; promovarea concepției dezvoltării întreprinderilor din acest sector, elaborate în baza celor mai bune practici internaționale;

introducerea de stimulente economice pentru întreprinderile mici și mijlocii, pentru ca acestea să devină furnizori de servicii pentru marile întreprinderi din economia națională;

facilitarea accesului întreprinderilor la finanțare prin:

- dezvoltarea organizațiilor de microfinanțare pentru majorarea ofertei de microcredite cu o rată accesibilă a dobânzii;

- asigurarea folosirii eficiente a resurselor financiare alocate din/prin bugetul *public național*, inclusiv a suportului financiar din partea instituțiilor financiare internaționale și a altor donatori;

- crearea condițiilor necesare pentru dezvoltarea fondurilor de capital de risc;

- reducerea costului creditelor prin îmbunătățirea cadrului legislativ privind instituțiile financiare private, adaptate nevoilor întreprinzătorilor mici și mijlocii: cooperative de credit, bănci populare, instituții specializate pentru finanțarea lucrărilor agricole, fonduri de garantare a creditului;

- administrarea transparentă a utilizării fondurilor comunitare destinate dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii din Moldova;

îmbunătățirea accesului acestor întreprinderi la serviciile de informare și consultanță, dezvoltarea inițiativei de întreprinzător și promovarea schimbului de experiență, inclusiv prin crearea unei rețele naționale de centre informaționale-consultative, business-incubatoare, cu participarea activă a autorităților administrației publice locale și atragerea asistenței tehnice;

stimularea înființării, pe baza modelului Uniunii Europene, a cooperativelor pentru valorificarea produselor agroalimentare;

implementarea unor proiecte destinate stimulării cooperativelor meșteșugărești;

pregătirea personalului calificat pentru întreprinderile mici și mijlocii și promovarea culturii de afaceri prin punerea accentului pe instruirea economică a tinerilor.

Promovarea comerțului exterior

Dezvoltarea comerțului are o importanță deosebită pentru creșterea economică. Moldova dispune de un regim comercial liberalizat atât pentru export, cât și pentru import. Extinderea rapidă a procesului de globalizare impune reformarea strategiei de promovare a intereselor comerciale ale țării prin diversificarea partenerilor comerciali și stimularea exporturilor cu valoare adăugată înaltă.

În scopul promovării comerțului exterior, Guvernul își va concentra eforturile asupra soluționării următoarelor sarcini de bază:

revizuirea cadrului juridic normativ pentru asigurarea stabilității, accesibilității și previzibilității;

înlăturarea și neadmiterea introducerii barierelor netarifare nejustificate;
optimizarea procedurilor regulatorii în vederea reducerii la minimum a costurilor în tranzacțiile comerciale internaționale;

dinamizarea procesului de pătrundere pe piețele externe;
promovarea capacităților de export ale Moldovei și diversificarea exportului mărfurilor, ceea ce presupune:

- o rată de schimb competitivă realizată prin intervenții adecvate ale Băncii Naționale a Moldovei;

- o politică industrială orientată spre consolidarea unor sectoare concrete, în concordanță cu regulile OMC;

- o structură instituțională de export independentă în sectorul public, care ar stabili relații contractuale cu agenții comerciali mari (supermarketuri și magazine) din Europa de Vest și ar purta negocieri cu Comisia pentru Standardele Internaționale din Geneva;

susținerea grupurilor sectoriale de producători în realizarea de acțiuni comune pentru promovarea exporturilor pe piețele externe;

perfecționarea cadrului instituțional și a procedurilor de control al originii mărfurilor prin consolidarea serviciului vamal și revizuirea divizării competențelor acestuia în eliberarea și controlul certificatelor de origine preferențiale și nepreferențiale cu cele ale Camerei de Comerț și Industrie, în vederea creării unei baze solide pentru un eventual regim preferențial de comerț asimetric;

asigurarea controlului eficient al originii mărfurilor pentru a putea beneficia completamente de avantajele Sistemului Generalizat de Preferințe;

optimizarea administrării vamale.

Ameliorarea climatului investițional

Investițiile reprezintă o necesitate vitală pentru restructurarea și modernizarea economiei și introducerea tehnologiilor inovative competitive, ca o precondiție pentru creșterea productivității, profitabilității, veniturilor populației și pentru reducerea șomajului.

În acest domeniu acțiunile Guvernului vor fi orientate spre:

crearea unui mediu de afaceri stabil și previzibil;

perfecționarea legislației în direcția consolidării garanțiilor și protecției drepturilor investitorilor și creditorilor, precum și a protecției drepturilor de proprietate industrială și intelectuală;

eliminarea monopolurilor nejustificate din punct de vedere economic sau al siguranței naționale;

sporirea nivelului de transparență a mediului de afaceri și a politicilor guvernamentale;

neadmiterea introducerii barierelor în calea activității investiționale și, după caz, eliminarea operativă a unor asemenea impedimente;
perfecționarea și uniformizarea regimului fiscal facilitat, precum și a modalităților de aplicare a acestuia față de investitori.

Crearea cadastrului bunurilor imobile

Cadastrul bunurilor imobile va fi implementat în conformitate cu Programul de stat de creare a cadastrului bunurilor imobile.

Cadastrul bunurilor imobile este chemat să impulsioneze creșterea economică prin:

garantarea drepturilor de proprietate, de posesie și de dispoziție;
dezvoltarea pieței funciare;
sprijinirea planificării urbane;
încurajarea dezvoltării sectorului privat și a proceselor investiționale;
implementarea unui nou sistem de evaluare și impozitare;
administrarea eficientă a resurselor funciare.

POLITICA FISCAL-BUGETARĂ

În scopul creșterii și dezvoltării economice, consolidării fiscale, dezvoltării clasei de mijloc, Guvernul va acționa în domeniul politicii fiscale atribuind impozitelor și taxelor un rol stimulat și orientativ.

Politica fiscală va funcționa și se va baza pe un parteneriat real între stat și contribuabil.

Obiectivele generale ale politicii fiscal-bugetare decurg din necesitatea realizării:

Conceptiei reformei fiscale în Republica Moldova;
Strategiei de Creștere Economică și Reducere a Sărăciei (SCERS);
Cadrului de Cheltuieli pe Termen Mediu;
stabilității și previzibilității veniturilor în buget.

Principalele caracteristici ale politicii fiscal-bugetare sunt subordonate obiectivelor creșterii economice susținute și **se referă la:**

stabilirea deficitului bugetului național public la un nivel corelat cu obiectivele macroeconomice;

susținerea procesului de convergență a economiei naționale cu economiile europene;

optimizarea presiunilor fiscale asupra muncii, venitului și capitalului;
asigurarea transparenței cheltuielilor publice;

armonizarea în continuare a legislației fiscal-bugetare cu normele Uniunii Europene.

Obiectivele politicii fiscale privind impozitul pe venit și contribuțiile de asigurări sociale sînt:

reducerea cotei impozitului pe venit aplicabil persoanelor juridice până la 15 %;

reducerea cotelor minime și maxime ale impozitului pe venitul persoanelor fizice, fără modificarea grilelor de impozitare anuale, de la 9%, 14% și 20% la 7%, 10% și 15%;

majorarea scutirilor personale anuale de la 3960 lei în 2005 la 5400 lei;

majorarea scutirilor anuale pentru persoanele întreținute de la 600 lei în 2005 la 1440 lei;

examinarea posibilităților de reducere a cotei contribuțiilor de asigurări sociale achitate de patron;

reglementarea impozitării persoanelor fizice care practică o activitate profesională independentă și care obțin venituri din închirieri de bunuri mobile și imobile, precum și a nerezidenților care activează în Republica Moldova, prin simplificarea modalităților de desfășurare a activității, înregistrare în scopuri fiscale și declarare a veniturilor impozabile.

În acest sens, pentru determinarea surselor de venit obținut de nerezidenți în Republica Moldova, se propune implementarea unui **nou mecanism de impozitare** pentru o anumită categorie de contribuabili, prin *reținerea impozitului la sursă, fără declararea acestuia la momentul prezentei declarației privind veniturile, în mărime de:*

15% - pentru persoanele fizice care obțin câștiguri din jocuri de noroc în mărime totală și din acțiunile de publicitate în mărimea care depășește 10% din scutirea personală anuală, precum și pentru *persoanele fizice care nu practică activitate de întreprinzător, dar care obțin venituri de la transmiterea în posesie și/sau în folosință a proprietății mobile și imobile;*

3% - pentru persoanele fizice care nu practică activitate de întreprinzător la livrarea producției agricole neprelucrate.

Realizarea obiectivelor politicii fiscale privind impozitul pe venit va contribui la extinderea bazei fiscale și îmbunătățirea administrării fiscale.

Obiectivele politicii fiscale privind accizele sînt:

ajustarea cotelor accizelor;

reexaminarea cotei compuse a accizelor la producția alcoolică tare;

reexaminarea cotelor accizelor la autoturisme;

excluderea din lista mărfurilor supuse accizelor a licenței pentru activitate în domeniul jocurilor de noroc, cu majorarea concomitentă a taxei pentru licență cu suma accizelor ce urmează să fie calculată la momentul eliberării licenței – 25% din costul licenței.

Obiectivele politicii fiscale privind impozitul pe bunurile imobiliare sînt:

determinarea valorii de piață a categoriilor de bunuri imobiliare potrivit Titlului VI „Impozitul pe bunurile imobiliare” al Codului fiscal, față de care impozitul pe bunurile imobiliare va fi aplicat pe etape;

implementarea treptată a noului sistem de impozitare asupra tuturor bunurilor imobiliare în funcție de valoarea acestora.

Impozitul pe bunurile imobiliare va fi aplicat la valoarea de piață a acestora.

Principalele obiective ale politicii fiscale privind alte impozite sânt elaborarea, adoptarea și punerea în aplicare a altor titluri ale Codului fiscal, precum și revizuirea prevederilor titlurilor existente ale Codului fiscal și a legilor pentru punerea în aplicare a titlurilor respective.

Obiectivele politicii administrării fiscale sânt următoarele:
perfecționarea mecanismului de colectare a impozitelor;
evaluarea procedurilor de control fiscal și stabilirea unor reguli stricte de etică în activitatea de control fiscal, prin cooperarea autorităților publice cu comunitatea oamenilor de afaceri;
eficientizarea metodelor de control, optimizarea și coordonarea activităților de control, precum și reducerea numărului acestora;
computerizarea procedurilor fiscale;
popularizarea legislației fiscale și educarea contribuabililor în spiritul achitării voluntare a obligațiilor fiscale.

Va fi aplicat un set de măsuri de ameliorare a administrării fiscale pentru mărfurile supuse accizelor prin:
substituirea timbrelor de acciză cu timbrele de control la producția alcoolică și din tutun;
reducerea numărului posturilor fiscale permanente la întreprinderile producătoare de alcool etilic și băuturi alcoolice tari și la depozitele vamale.

Obiectivele în domeniul gestionării mijloacelor publice
În domeniul **gestionării mijloacelor publice** va fi asigurată eficiența alocărilor bugetare pe bază de priorități, transparența a cheltuielilor publice și de asigurare a efectului multiplicator al cheltuielilor publice asupra economiei reale.

Obiectivele politicii bugetare vizează următoarele:
ajustarea în continuare a serviciilor publice la posibilitățile reale de acumulare a veniturilor la buget și obținerea unei stabilități bugetare;
optimizarea cheltuielilor publice și reconsiderarea politicii sociale prin asigurarea protecției sociale pe baza unor măsuri focalizate asupra celor mai defavorizate categorii ale populației;
aplicarea modului de programare bugetară la fundamentarea bugetului și alocarea fondurilor publice pe bază de programe. Programele vor fi elaborate pentru sectoarele prioritare, luând în calcul influența acestora asupra creșterii economice și nivelului de viață al populației;
consolidarea finanțelor publice prin crearea sistemului informațional integrat, care va asigura transparența fiscală, precum și dezvoltarea unui sistem de control și audit intern în conformitate cu cele mai bune practici și standarde în domeniu;
optimizarea structurii cheltuielilor publice în vederea acoperirii financiare a priorităților sectoriale și intersectoriale stabilite în SCERS. În acest sens, prioritate vor avea serviciile publice cu impact major asupra reducerii sărăciei și creșterii economice;
dezvoltarea continuă a planificării bugetare pe termen mediu.

Va fi stabilit un control strict asupra cheltuielilor prin îmbunătățirea managementului cheltuielilor, optimizarea numărului de personal, lichidarea instituțiilor cu activitate ineficientă, implementarea unor noi forme (alternative) de prestare a serviciilor cu costuri mai mici, utilizarea noilor tehnologii, identificarea unor servicii de calitate superioară.

Ținând cont de impactul direct asupra nivelului de trai, în domeniul cheltuielilor publice, în următorii ani, se va acorda o atenție sporită transferurilor sociale către populație și cheltuielilor de salarizare.

Alocarea resurselor pe sectoare se va efectua în baza analizei programelor sectoriale de cheltuieli, cu luarea în considerare a factorilor de influență strategică asupra dezvoltării sectoarelor, precum și a rezervelor de eficientizare a cheltuielilor în unele sectoare, identificate de analizele Cadrului de Cheltuieli pe Termen Mediu.

Prioritățile în alocarea resurselor între sectoare și în cadrul sectoarelor vor fi determinate de următorii factori:

intensificarea controlului asupra cheltuielilor administrative din cadrul instituțiilor publice;

extinderea pachetului de servicii medicale acordate prin intermediul asiguraților obligatorii de asistență medicală și lărgirea categoriilor de persoane asigurate de către stat;

raționalizarea sistemului educațional pentru sporirea eficienței utilizării resurselor, direcționarea de alocații suplimentare pentru majorarea normelor de alimentație în instituțiile preșcolare și internate, precum și pentru majorarea burselor;

asigurarea unei distribuiri optime a cheltuielilor pentru protecția socială, care include:

- o echitate mai mare a sistemului de pensionare;
- restructurarea programelor de asistență socială, accentul fiind pus pe criteriile de selecție a beneficiarilor, ținându-se cont de venituri și nivelul sărăciei;
- reforma serviciilor pe piața forței de muncă;
- orientarea cheltuielilor sectorului real spre susținerea agriculturii și dezvoltării rurale, infrastructurii drumurilor publice și sectorului energetic;
- modificarea volumului cheltuielilor de implementare a proiectelor investiționale, ca urmare a finalizării unor proiecte sau a demarării proiectelor investiționale noi, **în conformitate cu prioritățile SCERS.**

În scopul asigurării principiului complexității în planificarea bugetară, precum și al sporirii transparenței bugetar-fiscale și reducerii treptate a operațiunilor în afara bugetului, este important ca proiectele cu finanțare externă să fie tratate ca parte integrantă a cheltuielilor publice generale pe sectoare.

Gestionarea datoriei publice

Această sferă prevede:

continuarea unei colaborări active și permanente cu instituțiile financiare internaționale, precum și cu donatorii și creditorii;

continuarea negocierilor cu creditorii bilaterali în scopul diminuării poverii deservirii datoriei de stat externe, precum și soluționării definitive a problemelor existente în relațiile cu creditorii;

extinderea spectrului de instrumente financiare de finanțare ale bugetului, în special al celor cu perioada de circulație pe termen lung, precum și extinderea și diversificarea cercului de investitori pe piața hârtiilor de valoare de stat;
atragerea mijloacelor financiare în condiții concesionale pentru realizarea proiectelor investiționale.

SECTORUL FINANCIAR

Politicile privind dezvoltarea sectorului financiar-bancar, în contextul integrării europene, se bazează pe principiile stabilității macroeconomice, dezvoltării sectorului real prin promovarea reformelor structurale, intensificarea relațiilor comerciale externe, a activității investiționale și au drept scop:

dezvoltarea și perfecționarea în continuare a sistemului financiar;
reducerea nivelului inflației, în scopul asigurării unui mediu adecvat pentru desfășurarea activităților antreprenoriale și investiționale, precum și pentru protecția veniturilor reale ale populației;

elaborarea, promovarea și corelarea politicilor bugetar-fiscale, monetare, valutare, de credit și investiționale în vederea dezvoltării continue a unui sistem financiar (inclusiv bancar) viabil, stabil, armonizat cu principiile și standardele internaționale, capabil să asigure mijloacele financiare necesare transformărilor structurale, creării unui climat antreprenorial și investițional maxim favorabil pentru susținerea creșterii economice durabile;

crearea condițiilor necesare pentru dezvoltarea și consolidarea pieței de capital;
promovarea unei politici privind cursul de schimb al monedei naționale determinate de cererea și oferta pe piața valutară;

crearea unor condiții favorabile pentru activitatea economică externă;
asigurarea stabilității situației în domeniul datoriei de stat externe și optimizarea gestionării datoriei întru diminuarea riscurilor.

POLITICA MONETARĂ ȘI VALUTARĂ

Politica monetară și valutară, componentă a politicii economice a statului, poate fi definită ca un ansamblu de acțiuni în vederea creării unor condiții monetare favorabile pentru menținerea stabilității macroeconomice și încurajarea creșterii economice durabile. Astfel, scopurile politicii monetare și valutare sînt coordonate cu politicile bugetar-fiscală și instituțională, ceea ce contribuie la dezvoltarea economică.

Scopurile principale ale politicii macroeconomice ale statului sînt creșterea economică și ameliorarea nivelului de trai al populației. Politica monetară și valutară în cadrul politicii economice unice reiese din necesitatea creării unor condiții favorabile pentru atingerea obiectivelor propuse.

Una dintre aceste condiții este stabilitatea monedei naționale, ce presupune o dinamică previzibilă a nivelului prețurilor și evitarea fluctuațiilor bruște și neprevăzute ale cursului de schimb al monedei naționale față de alte valute.

Stabilitatea monedei naționale va contribui la reducerea incertitudinilor și a riscurilor în procesul de adoptare a deciziilor în domeniul investițional, consolidarea

încrederii populației în sistemul financiar al statului, implementarea mai eficientă a reformelor sociale. **Stabilizarea dinamicii prețurilor** pe termen lung va conduce la creșterea bunăstării economice și a potențialului de dezvoltare a economiei naționale.

O altă sarcină a politicii monetare și valutare este **diminuarea ratelor dobânzilor la creditele bancare.**

Reieșind din caracterul transparent al economiei, precum și luând în considerare sensibilitatea ei la influența factorilor economici externi, un rol important în cadrul politicii monetare și valutare îl va deține **cursul de schimb al monedei naționale.**

Sarcinile ce țin de implementarea politicii monetare și valutare vor fi realizate cu luarea în considerare a **următoarelor aspecte:**

dependența Republicii Moldova de factorii externi, precum conjunctura economică pe piețele internaționale la produsele petroliere și resursele energetice, dezvoltarea macroeconomică a țărilor-partenere, dinamica prețurilor pe piețele internaționale la produsele similare celor exportate din țară;

evoluția indicilor bugetului public național;

dinamica dezvoltării sectorului bancar;

rezultatele implementării reformelor în sectorul real al economiei.

Politica privind dezvoltarea durabilă a sistemului bancar

Scopul principal urmărit prin politica și acțiunile statului în domeniul vizat este perfecționarea în continuare a modului de funcționare a băncilor, fapt ce va asigura creșterea gradului de siguranță în activitatea acestora, precum și va spori capacitatea băncilor de a satisface necesitățile economiei naționale și ale persoanelor fizice în servicii bancare.

Pentru realizarea acestui scop, vor fi stimulate acțiunile orientate spre consolidarea sistemului bancar.

În cadrul sistemului bancar va fi susținut procesul de consolidare, prin limitarea sau suspendarea activităților băncilor cu probleme, în vederea atragerii depozitelor de pe piața financiară.

Astfel vor fi create condiții favorabile pentru concentrarea mijloacelor temporar libere, disponibile pe piață, în băncile care își desfășoară activitatea cu un grad mai înalt de prudență. De asemenea, vor fi susținute procesele de fuziune și asociere a băncilor care vor decide să-și majoreze capacitatea de competitivitate pe piață și vor fi create condițiile necesare pentru dezvoltarea unui sector bancar puternic și competitiv.

În acest scop, vor fi susținute investițiile strategice, care vor stimula consolidarea în continuare a sistemului bancar.

Un sistem financiar eficient va contribui la realizarea scopurilor politicii economice a statului – creșterea economică durabilă, stabilitatea financiară, asigurarea unui nivel înalt al ocupării forței de muncă.

REFORMA SECTORULUI PUBLIC

Principalul obiectiv al reformării sectorului public este instituirea unui sistem modern și eficient al administrării publice, care va consolida procesele democratice și

economia de piață, va fi imparțial și depolitizat, ale cărui principii de funcționare vor corespunde celor mai avansate practici europene.

În domeniul administrației publice Guvernul va elabora și aplica o strategie națională, care va avea următoarele obiective:

- reforma serviciilor publice de bază și a utilităților publice de interes local;
- consolidarea procesului de descentralizare administrativă și fiscală;
- fortificarea capacității instituționale a structurilor din administrația publică centrală și locală;
- perfecționarea administrării politice și economice;
- implementarea sistemului informațional *e-Government*;
- schimbarea rolului autorităților administrației publice în vederea eficientizării proceselor de administrare și prestare a serviciilor.

Principiile fundamentale ale reformei administrației publice și următoarele:

- abordarea unică a elementelor reformei funcționale, structurale și organizatorice a administrației publice;
- armonizarea standardelor administrării publice cu cele ale UE;
- definirea clară a rolului și funcțiilor de bază ale autorităților administrației publice, reducerea considerabilă a numărului acestora și a atribuțiilor ce țin de reglementarea activităților antreprenoriale;
- excluderea paralelismului și a dublării funcțiilor în activitatea autorităților administrației publice, în scopul utilizării eficiente a resurselor;
- utilizarea rațională a resurselor bugetare și îmbunătățirea managementului resurselor, prin orientarea acestora spre domeniile prioritare;
- delegarea rezonabilă către autoritățile administrației publice locale și sectorul privat a împuternicirilor și obligațiilor legate de activitatea de asigurare cu bunuri și servicii;
- raționalizarea sistemelor de rapoarte și management pentru evitarea dispersării responsabilităților manageriale;
- angajarea cadrelor în organele puterii executive pe bază de concurs;
- stabilirea unui sistem de salarizare capabil să asigure consolidarea potențialului și profesionalismului personalului, prin stabilirea unui prag anticorupțional al salarizării funcționarilor;
- separarea funcțiilor de elaborare și promovare a politicii de funcțiile de reglementare și prestare a serviciilor, în scopul concentrării asupra activității de bază.

Consolidarea administrației publice

Perfecționarea sistemului de gestionare în domeniul administrației publice locale va fi realizată prin:

- consolidarea administrației publice locale, în conformitate cu principiile și standardele în domeniul administrării publice, în special cu cele conținute în Constituția Republicii Moldova și Carta Europeană pentru Autoadministrare Locală;

examinarea oportunității creării unui organ central de specialitate în domeniul administrării locale și formării institutului de reprezentant al Guvernului pe plan local, având drept obiective realizarea conducerii generale a organelor administrației publice locale de către Executiv, implementarea Strategiei de Creștere Economică și Reducere a Sărăciei (SCERS) și a Programului Național “Satul Moldovenesc”;

promovarea intereselor naționale pe plan local, formarea funcționarilor publici și aleșilor locali, asigurarea controlului administrativ al activității autorităților administrației publice locale;

perfecționarea, evaluarea și atestarea sistematică a performanțelor funcționarilor; elaborarea principiilor politicii de promovare profesională și dezvoltare a resurselor umane.

În scopul descentralizării administrative și fiscale, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

continuarea procesului de descentralizare administrativă și fiscală a administrației publice și serviciilor publice; determinarea procedurii de transferare a funcțiilor și de delegare de către stat a responsabilităților către autoritățile administrației publice locale, revizuirea mecanismelor de defalcări de la bugetul de stat în bugetele unităților administrativ-teritoriale etc.;

elaborarea concepției privind departajarea administrativă și financiară a domeniilor de competență între autoritățile administrației publice de diferite niveluri și serviciile publice aflate în subordinea acestora;

identificarea surselor suplimentare pentru sporirea veniturilor proprii ale unităților administrativ-teritoriale, proporțional competențelor și responsabilităților autorităților administrației publice locale;

perfecționarea procesului de elaborare, aprobare și supraveghere a executării bugetelor unităților administrativ-teritoriale;

colaborarea cu Consiliul European și Uniunea Europeană în domeniul autonomiei locale;

acordarea unei atenții sporite realizării proiectelor, programelor și planurilor Consiliului European și/sau Uniunii Europene pentru Republica Moldova la compartimentul consolidării autonomiei locale, în special în ceea ce privește managementul bugetelor unităților administrativ-teritoriale și garantarea autonomiei financiare a colectivităților locale pe termen lung;

expertizarea și obținerea recomandărilor organizațiilor instituționalizate ale Consiliului European asupra proiectelor de acte normative de importanță majoră în domeniile administrării publice locale, formării funcționarilor publici și aleșilor locali.

Obiectivele principale ale Guvernului în domeniul organizării serviciilor publice locale și cooperării transfrontaliere sînt:

stimularea procesului de organizare a serviciilor publice locale, inclusiv a celor cu caracter edilitar-gospodăresc, și implicarea mai activă a sectorului privat în diversificarea și dezvoltarea acestora;

organizarea serviciilor publice în funcție de necesitățile populației și posibilitățile financiare ale unităților administrativ-teritoriale;

sporirea responsabilității autorităților administrației publice locale pentru stabilirea standardelor de calitate la prestarea serviciilor publice, ameliorarea și simplificarea condițiilor locale în desfășurarea activității de întreprinzător, folosirea rațională a bunurilor și mijloacelor financiare la organizarea și prestarea serviciilor publice;

susținerea activității autorităților administrației publice locale în domeniul cooperării transfrontaliere ca unul dintre instrumentele polivalente de politică regională cu obiective pe termen lung, ceea ce va avea drept rezultat obținerea mai multor avantaje bilaterale: îmbunătățirea infrastructurii, inclusiv a celei economice, protecția mediului, dezvoltarea resurselor umane, consolidarea relațiilor culturale, educaționale și pregătirea pentru aderarea la Uniunea Europeană.

În vederea definirii statutului patrimoniului unităților administrativ-teritoriale, vor fi realizate următoarele:

definitivarea procesului de delimitare a patrimoniului unităților administrativ-teritoriale de patrimoniul statului;

finalizarea procedurilor de transmitere și înregistrare a acestuia de către organele cadastrale;

asigurarea gestionării eficiente a proprietății unităților administrativ-teritoriale de către autoritățile administrației publice locale, prin crearea registrelor patrimoniale.

Dialogul dintre Executiv, autoritățile administrației publice locale și societatea civilă va fi susținut prin:

consfințirea legislativă a mecanismelor concrete de consultare a autorităților administrației publice locale și/sau asociațiilor acestora în procesul elaborării de către Executiv și organele centrale de specialitate a actelor normative care țin de interesele locale;

asigurarea transparenței în activitatea Guvernului și a autorităților administrației publice locale;

stimularea implicării active a cetățenilor în viața publică și participării acestora la procesul de luare a deciziilor la nivel local;

instituționalizarea dialogului dintre Guvern și asociațiile autorităților administrației publice locale;

facilitarea controlului societății civile asupra activității administrației publice locale;

asigurarea accesului asociațiilor obștești (neguvernamentale), mass-media și cetățenilor la informația privind activitatea autorităților administrației publice locale.

Informaticizarea la nivel local (e-Government) va fi realizată prin:

crearea condițiilor optime pentru satisfacerea necesităților informaționale și realizarea drepturilor colectivităților locale în baza formării și utilizării resurselor informaționale;

acordarea autorităților locale a asistenței întru facilitarea accesului la baza de date a legislației Republicii Moldova și la baza de date interguvernamentală a Consiliului Europei.

În domeniul eticii publice obiectivele de bază sînt:
promovarea bunelor practici ale eticii publice;
elaborarea ghidurilor privind democrația locală, etica publică la nivel local și a altor acte ce rezultă din angajamentele Republicii Moldova asumate pe plan internațional.

Politica de dezvoltare regională

Obiectivele principale ale politicii de dezvoltare regională sînt:
creșterea competitivității la nivel regional;
dezvoltarea social-economică echilibrată și durabilă pe întreg teritoriul țării și reducerea deosebirilor în dezvoltarea social-economică dintre regiuni, în special dintre centru și periferii;

orientarea resurselor spre soluționarea problemelor ce țin de dezvoltarea social-economică a regiunilor;

realizarea unui progres semnificativ în soluționarea problemei de reintegrare a țării în baza respectării suveranității și integrității teritoriale a Republicii Moldova;

promovarea economiei cunoașterii, cercetării și inovării.

Politica de dezvoltare regională va lua în considerare relațiile de complementaritate ce există între politicile sectoriale, precum și necesitatea de a îmbunătăți capacitatea instituțională.

În acest sens, Guvernul va ține cont de următoarele aspecte:

asigurarea stabilității macroeconomice, ca fundament pentru orice programare a obiectivelor dezvoltării și investițiilor, utilizînd fonduri structurale, precum și alte fonduri publice; consolidarea fiscală și îmbunătățirea managementului financiar;

susținerea dezvoltării regionale pe o bază stabilă și asigurarea cu resurse financiare și instrumente necesare;

susținerea dezvoltării regionale în baza strategiilor de dezvoltare naționale și regionale, avînd obiective, priorități și mecanisme bine definite;

asigurarea participării autorităților administrației publice din unitatea teritorială autonomă Găgăuzia în activitățile autorităților administrației publice centrale de specialitate în problemele privind consolidarea autonomiei și dezvoltarea ramurilor economiei naționale ce țin de interesele unității teritoriale autonome;

planificarea măsurilor de susținere a dezvoltării regionale, coordonate la nivel național, regional și local;

planificarea, elaborarea și efectuarea măsurilor de susținere a dezvoltării regionale în baza colaborării dintre autoritățile administrației publice centrale, ale unității teritoriale autonome Găgăuzia și cele locale, sectoarele publice și private, precum și instituțiile societății civile, pe principii de parteneriat;

asigurarea transparenței procesului de distribuire, alocare și utilizare a resurselor pentru implementarea strategiei, programelor și proiectelor de dezvoltare a regiunilor și unității teritoriale autonome Găgăuzia;

descentralizarea aplicării politicilor și alocării resurselor;

corelarea și integrarea politicilor sectoriale în politicile de coeziune, concomitent cu operaționalizarea mecanismelor de cooperare interministerială și de parteneriat: Guvern – consilii economice regionale – autorități locale.

POLITICI ANTICORUPȚIE

Guvernul va aplica o strategie națională de combatere a corupției. Strategia se va axa pe politici de prevenire, aplicarea eficientă a legilor, asigurarea monitorizării și evaluării acestor politici, având ca suport cooperarea dintre Președinție, Guvern, Parlament, puterea judecătorească, puterile locale și societatea civilă.

Guvernul va colabora permanent cu societatea civilă prin organizații civice și asociații ale oamenilor de afaceri, pentru reactualizarea Planului național anticorupție în baza strategiei, precum și pentru realizarea unor evaluări instituționale periodice, pentru a îmbunătăți politicile anticorupție.

Măsurile anticorupție în cadrul administrației publice centrale și locale țin de:
reglementarea sistemului de subvenții în corelație cu eliminarea tuturor actelor normative care deformează libera concurență;

realizarea unui sistem independent de monitorizare și evaluare a fenomenului corupției, inclusiv a implementării strategiei naționale anticorupție;

controlul civic asupra veniturilor și averii demnitarilor și funcționarilor publici;

simplificarea procedurilor de emitere a actelor administrative;

evaluarea sistemului de control fiscal-financiar și a altor controale de natură administrativă;

simplificarea procedurilor de emitere a avizelor, licențelor, permiselor și autorizațiilor.

Principalele măsuri anticorupție care vor fi întreprinse în scopul îmbunătățirii mediului de afaceri sînt:

retragerea ireversibilă a statului din administrarea economiei;

dezvoltarea piețelor financiare, a burselor de mărfuri și a burselor de valori;

renunțarea definitivă la poziția de monopol în furnizarea utilităților publice.

Combaterea criminalității și corupției

În scopul combaterii criminalității și corupției, Guvernul își propune următoarele obiective:

implementarea Planului de acțiuni pentru realizarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a corupției;

crearea unui sistem instituțional eficient în prevenirea și combaterea corupției și în reducerea riscurilor de corupție în cadrul instituțiilor publice;

contracararea criminalității (îndeosebi a actelor de terorism și de șantaj; depistarea, documentarea și tragerea la răspundere penală a grupărilor criminale etc.);

relevarea infracțiunilor de ordin economico-financiar și combaterea fenomenului economiei tenebre, ce afectează substanțial economia statului, concentrând activitatea operativă de investigații în sistemul financiar-bancar, energetic, pieței hârtiilor de valoare, fondurilor de investiții, contrabandei, importului și comercializării ilicite a mărfurilor supuse accizelor;

implementarea în continuare a programelor informaționale și dotarea tehnico-materială a subdiviziunilor centrale și teritoriale ale organelor de drept;

elaborarea și realizarea unui complex de măsuri eficiente pentru combaterea fenomenului traficului de ființe umane;

negocierea și semnarea acordurilor interguvernamentale privind colaborarea în domeniul combaterii criminalității și corupției pe plan regional și internațional, aprofundarea cooperării cu Uniunea Europeană la acest capitol;

elaborarea și implementarea programelor de instruire anticorupție a cetățenilor;

intensificarea activității de depistare și înlăturare a cauzelor și condițiilor ce favorizează săvârșirea infracțiunilor;

intensificarea cooperării instituțiilor publice cu societatea civilă în profilaxia și prevenirea infracțiunilor.

INDUSTRIA

Obiectivele dezvoltării industriei pe termen mediu sînt:

dezvoltarea durabilă și modernizarea industriei, sporirea contribuției ramurii la creșterea economică și crearea de noi locuri de muncă;

diversificarea producției industriale pe seama dezvoltării și creșterii ponderii ramurilor ce nu sînt legate de prelucrarea materiei prime agricole;

ameliorarea tuturor caracteristicilor calitative ale activității în domeniul producției industriale (management, competitivitate, nivel tehnologic etc.);

diminuarea treptată a producțiilor nerentabile și neviabile, concomitent cu dezvoltarea sectoarelor cu un potențial de creștere puternic;

dezvoltarea accelerată a producției industriale în regiuni, pentru a contribui la relansarea economiilor regionale și la ridicarea nivelului de trai în teritoriu.

Acțiunile prioritare ale politicii industriale sînt:

accelerarea proceselor de restructurare a întreprinderilor industriale, demararea procesului de insolabilitate a întreprinderilor ineficiente;

elaborarea programelor de dezvoltare pentru sectoarele industriale prioritare în scopul atragerii investițiilor;

formarea cadrului juridic normativ necesar pentru elaborarea și implementarea programelor inovaționale, în vederea re tehnologizării întreprinderilor;

asigurarea legislativă a proceselor de consolidare a capitalului industrial, a formării și dezvoltării diferitelor forme de asociații;

dezvoltarea infrastructurii de promovare a exportului producției industriale, de acordare a serviciilor informaționale și de consultanță;

implementarea sistemelor de management al calității în industrie, ce corespund standardelor internaționale;
examinarea posibilităților de creare a Băncii Industriale Investiționale.

POLITICI ÎN SFERA ȘTIINȚEI ȘI INOVĂRII

Creșterea economică și dezvoltarea durabilă a societății noastre impune asigurarea unei ample dimensiuni inovative de dezvoltare drept condiție obligatorie pentru modernizarea bazei științifico-tehnologice.

Obiectivele de bază ale politicii de stat a Guvernului în sfera științei și inovării sînt:

- sporirea nivelului calității investigațiilor științifice efectuate în instituturile academice și instituțiile de învățămînt superior universitar;
- susținerea prioritară a cercetărilor științifice care au influență asupra creșterii economice și reducerii sărăciei;*
- dezvoltarea sferei inovative în baza comercializării rezultatelor cercetărilor științifice, în vederea utilizării eficiente a acestora în economie;
- valorificarea pe deplin a potențialului intelectual existent și dezvoltarea lui continuă.

Acțiunile prioritare ale politicii de dezvoltare a cercetărilor și inovațiilor sînt:

- ajustarea legislației naționale în domeniul protecției proprietății intelectuale la normele acordurilor și convențiilor internaționale la care Republica Moldova este parte, înăsprirea controlului și responsabilității pentru utilizarea ilegală a obiectelor de proprietate intelectuală;

- elaborarea unor mecanisme de ordin juridic și organizatoric în vederea transmiterii drepturilor asupra proprietății intelectuale, create din contul mijloacelor bugetare și mijloacelor speciale ale instituțiilor publice, organizațiilor care au executat lucrările respective;

- inventarierea patrimoniului instituțiilor de cercetări științifice de stat, comercializarea bunurilor nefolosite și utilizarea mijloacelor obținute pentru îmbunătățirea bazei tehnico-materiale în domeniul cercetărilor;

- elaborarea unui cadru juridic normativ, formarea și funcționarea infrastructurii moderne în domeniul cercetărilor și inovațiilor, precum instituții financiare specializate, fonduri și agenții, parcuri inovaționale, business-incubatoare;

- aplicarea mecanismelor de asigurare a riscurilor legate de elaborarea și implementarea inovațiilor;

- perfecționarea procedurilor de amortizare și impunere fiscală a obiectelor proprietății intelectuale și a altor rezultate ale activității inovative, evaluarea și includerea acestor obiecte în capitalul social al persoanelor juridice;

- elaborarea unor măsuri de ordin juridic și organizatoric în vederea dezvoltării leasingului pentru utilajele și aparatajele moderne unice, utilizate în cercetări științifice și în implementarea programelor și proiectelor inovaționale;

elaborarea și reglementarea mecanismelor ce asigură transferul tehnologic în scopul integrării eficiente a științei și producerii;

crearea unei baze de date electronice unice, care ar asigura înregistrarea inovațiilor, obiectelor de proprietate intelectuală, precum și efectuarea expertizei tehnologice și a know-how-ului în vederea brevetării acestora;

instruirea și perfecționarea specialiștilor în inovare, acordarea sprijinului necesar instituțiilor de învățământ superior în desfășurarea acestor activități;

ajustarea programelor de studiu din învățământul superior universitar și postuniversitar la standardele europene și mondiale de pregătire a cadrelor în domeniul cercetărilor și inovațiilor.

METROLOGIA, STANDARDIZAREA, EVALUAREA CONFORMITĂȚII, PROTECȚIA CONSUMATORILOR

În domeniul standardizării și metrologiei vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

armonizarea bazei legislative și normative în domeniul standardizării și metrologiei cu standardele europene și internaționale;

ajustarea Sistemului Național de Metrologie la cerințele Directivelor europene „Noua Abordare” în domeniul metrologiei.

Acțiunile prioritare în domeniul supravegherii pieței și protecției consumatorilor sînt:

delimitarea funcțiilor de control ale organelor abilitate cu astfel de funcții;

crearea unui sistem de tip european, capabil să asigure creșterea gradului de protecție a drepturilor consumatorilor, și a condițiilor necesare pentru dezvoltarea asociațiilor obștești în domeniul protecției consumatorilor.

ENERGETICA

Pentru soluționarea sarcinilor și problemelor specifice sectorului energetic, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

extinderea interconexiunilor cu sistemele electroenergetice ale țărilor vecine, prin construcția liniilor de transportare a energiei electrice de înaltă tensiune 110 kV, 330 kV și 400 kV;

realizarea obiectivelor strategice ale politicii energetice trasate în Strategia energetică a Republicii Moldova până în anul 2010, întru promovarea eficienței energetice, conservarea energiei și asigurarea securității energetice a țării;

elaborarea și realizarea unui Program complex de acțiuni privind interconexiunea sistemelor electroenergetic și de gaze ale Moldovei cu cele ale Uniunii Europene;

realizarea integrală a Programului național de gazificare a localităților.

TRANSPORTUL

Obiectivele principale în domeniul transporturilor sînt:

- elaborarea și inițierea implementării Strategiei naționale în domeniul transportului, precum și dezvoltarea infrastructurii transportului;
- dezvoltarea politicii naționale durabile privind transportul, axată pe ajustarea în continuare a cadrului legislativ la standardele europene și internaționale, în special pentru sporirea fiabilității și securității (pentru toate tipurile de transport);
- crearea și dezvoltarea rețelei naționale a coridoarelor internaționale de transport;
- crearea unui sistem transparent și pe termen lung de finanțare a gospodăriei rutiere, care ar asigura întreținerea corespunzătoare a rețelelor de drumuri publice existente;
- demararea programului de reabilitare a rețelei drumurilor naționale principale, inclusiv prin atragerea investițiilor externe;
- reabilitarea și modernizarea rețelei feroviare publice a țării, în primul rînd pe coridoarele și liniile de importanță internațională;
- actualizarea și demararea procesului de realizare a proiectului de electrificare a liniei de cale ferată: frontiera cu Ucraina – Bender – Chișinău – Ungheni – frontiera cu România;
- implementarea măsurilor primordiale în vederea asigurării dezvoltării durabile a aviației civile:
 - extinderea și amplificarea relațiilor cu statele Europei Occidentale (în special cu Germania, Franța, Olanda, Italia, Marea Britanie, Spania și Portugalia) și cu țările C.S.I.;
 - realizarea angajamentelor Republicii Moldova asumate în conformitate cu Planul de acțiuni Moldova - Uniunea Europeană;
 - consolidarea bazei tehnico-materiale pentru asigurarea securității aeronautice și siguranței zborurilor.

Obiectivele generale privind edificarea societății informaționale sînt:

- dezvoltarea tehnologiilor informaționale și de comunicații și implementarea pe scară largă a acestora în industrie, agricultură, transporturi, comerț etc.;
- asigurarea accesului universal la resursele informaționale și de telecomunicații;
- dezvoltarea culturii informaționale;
- integrarea în spațiul informațional regional și internațional;
- ajustarea legislației naționale, a regulamentelor și procedurilor speciale la standardele UE, OMC și Conferinței Europene a Administrațiilor Poștale și de Telecomunicații;
- elaborarea programului de implementare a tehnologiilor comunicaționale și informaționale în activitatea autorităților administrației publice.

CONSTRUCȚIA ȘI DEZVOLTAREA TERITORIULUI

Obiectivele principale în domeniul construcțiilor și dezvoltării teritoriului sînt:

- perfecționarea cadrului legislativ pentru exploatarea, întreținerea și construcția locuințelor, precum și aplicarea și monitorizarea respectării prevederilor legale ce țin de domeniul locuințelor;
- cooperarea internațională și atragerea investițiilor străine;
- perfecționarea mecanismelor financiar-economice de formare a pieței de locuințe;
- implementarea sistemului național privind casele de economii și împrumuturi pentru construcția de locuințe;
- majorarea capacităților de fabricare a materialelor de construcție autohtone și micșorarea importului acestor materiale;
- implementarea materialelor noi și tehnologiilor performante în construcții;
- dotarea tuturor localităților și teritoriilor cu documentații de urbanism și amenajare a teritoriului.

APROVIZIONAREA CU APĂ ȘI CANALIZAREA

Principalele obiective ale dezvoltării sectorului, pornind de la necesitatea soluționării problemelor privind creșterea accesului populației la apa potabilă de calitate și la serviciile de canalizare, sînt:

- asigurarea alimentației cu apă potabilă a tuturor localităților țării;
- ajustarea tarifelor la serviciile de aprovizionare cu apă;
- amenajarea și restabilirea fîntînilor din orașe și localitățile rurale;
- implementarea proiectelor privind epurarea apelor subterane poluate;
- implementarea proiectelor privind aplicarea metodelor mecanice și biologice de epurare a apelor reziduale;
- crearea zonelor și a fîșiilor de protecție a apelor, precum și a zonelor sanitare;
- asigurarea consumatorilor cu contoare de apă;
- perfecționarea cadrului juridic în domeniul aprovizionării cu apă.

AGRICULTURA ȘI DEZVOLTAREA RURALĂ

În domeniul agriculturii Guvernul va susține procesele de reformare a complexului agroindustrial, vor fi continuate acțiunile de realizare a obiectivelor Programului de restabilire și dezvoltare a viticulturii și vinificației, Programului de redresare și ameliorare a ramurii avicole, Programului de restabilire a sistemelor de irigare.

Pentru dezvoltarea complexului agroindustrial, sînt preconizate următoarele măsuri:

- susținerea și stimularea procesului de optimizare și creare a exploațiilor agricole eficiente din punct de vedere tehnologic și economic;
- consolidarea terenurilor agricole în baza proprietății private;

perfecționarea sistemului de acordare a subvențiilor pentru direcțiile prioritare ale complexului agroindustrial;

subvenționarea asigurării culturilor agricole și animalelor;

extinderea numărului stațiunilor tehnologice de mașini;

susținerea măsurilor de protecție antigrindină, exploatarea sistemelor de irigare și compensarea cheltuielilor la resursele energetice utilizate la pomparea apei pentru irigare;

extinderea numărului oficiilor locale pentru prestarea serviciilor zooveterinare la sate, finanțarea măsurilor antiepidemice și activităților de creștere a animalelor de rasă;

majorarea contribuțiilor statului la implementarea proiectelor investiționale, extinderea numărului de proiecte finanțate de organismele financiare internaționale și agențiile donatoare străine;

facilitarea accesului producătorilor agricoli la proiectele investiționale finanțate de organismele financiare internaționale și agențiile donatoare străine;

sporirea viabilității și competitivității întreprinderilor agricole prin susținerea asocierii proprietarilor funciari atât pe bază de arendă, cât și prin dezvoltarea pieței funciare;

susținerea asocierii și integrării pe orizontală și verticală a producătorilor agricoli;

introducerea unor programe stimulatorii care ar permite promovarea producției finite pe piețele externe și reducerea costurilor la efectuarea tranzacțiilor și procurarea mijloacelor de producție și a componentelor tehnologici;

susținerea și orientarea producătorilor și procesatorilor din complexul agroindustrial către noi piețe de desfacere, prin diversificarea acestora;

optimizarea sistemului fiscal (introducerea impozitului unic, crearea condițiilor fiscale stimulatorii pentru dezvoltarea ramurilor strategice);

sporirea exportului producției agroalimentare prin armonizarea actelor normative de standardizare națională cu cerințele Comunității Europene în domeniul igienei și prelucrării producției, implementarea sistemelor de management al calității și de securitate și igienă alimentară;

regenerarea și sporirea fertilității solurilor;

susținerea creșterii și dezvoltării rețelei de piețe agricole angro, extinderea punctelor de colectare a producției agricole la sate de către cooperativa de consum și procesatorii de materie primă în vederea creșterii la nivel local a oportunităților pentru producătorii agricoli de a-și comercializa producția;

dezvoltarea pieței funciare;

crearea și implementarea cadrului normativ pentru producerea și comercializarea producției agricole ecologice.

Guvernul va utiliza toate programele și mecanismele de care dispune pentru a menține în continuare stabilitatea macroeconomică ca bază pentru relansarea agriculturii și creșterea bunăstării populației rurale, ceea ce va asigura realizarea eficientă și calitativă a **Programului Național „Satul Moldovenesc”**.

Direcțiile prioritare în domeniul protecției mediului și gestionării durabile a resurselor naturale sînt:

implementarea directivelor de mediu ale Uniunii Europene, prevederilor convențiilor și acordurilor internaționale, armonizarea bazei legislative și normative în domeniul protecției mediului și gestionării durabile a resurselor naturale;

promovarea măsurilor stipulate în Programul de alimentare cu apă și canalizare a localităților din Republica Moldova în scopul utilizării durabile a resurselor acvatice și sporirii accesului populației la surse de apă potabilă calitativă;

implementarea Programului național de valorificare a deșeurilor de producție și menajere și perfecționarea monitoringului calității mediului în scopul diminuării poluării solului, apei și aerului;

implementarea prevederilor Strategiei naționale și Planului de acțiuni în domeniul conservării diversității biologice în scopul extinderii ariilor naturale protejate de stat, zonelor umede și fișilor forestiere;

promovarea activităților stipulate în Programul de valorificare a terenurilor noi și de sporire a fertilității solurilor în scopul diminuării eroziunii, stopării alunecărilor de teren și reducerii ritmurilor de degradare a solurilor;

realizarea programelor de educație, conștientizare și cercetare în domeniul protecției mediului, conservării diversității biologice și utilizării durabile a resurselor naturale;

crearea bazei de date privind resursele minerale ale Republicii Moldova în scopul optimizării valorificării lor.

Reieșind din Strategia dezvoltării durabile a sectorului forestier național și Planul general de acțiuni privind implementarea acesteia, sînt considerate prioritare următoarele direcții:

implementarea Programului de stat de regenerare și împădurire a terenurilor fondului forestier;

realizarea acțiunilor ce țin de dezvoltarea turismului forestier și rural;

implementarea Planului de acțiuni în scopul valorificării produselor nelemnoase ale pădurii.

TURISMUL

Turismul reprezintă un sector al economiei naționale cu posibilități de generare a beneficiilor socioeconomice pentru țară și comunitățile ei, presupunînd venituri directe, noi locuri de muncă, cîștiguri de valută, contribuții la bugetul de stat. Totodată, turismul poate servi drept catalizator pentru dezvoltarea altor sectoare ale economiei naționale.

Acțiunile prioritare de dezvoltare a turismului:

elaborarea proiectelor-pilot de dezvoltare a turismului rural;

implicarea mai largă a autorităților administrației publice locale în dezvoltarea și promovarea turismului rural;

dezvoltarea turismului ecologic prin amenajarea și crearea parcurilor naționale;

elaborarea proiectelor de restaurare, renovare și dezvoltare a infrastructurii turistice, cu atragerea investițiilor externe și interne pentru efectuarea îmbunătățirilor necesare;

identificarea obiectelor patrimoniului cultural-istoric cu valoare turistică;

crearea Centrului național pentru perfecționarea cadrelor din industria turismului, în scopul pregătirii profesionale de bază și instruirii continue a specialiștilor pentru toate sectoarele din industria turismului;

extinderea clasificării asupra tuturor tipurilor de structuri de primire turistică;

acordarea asistenței metodologice agenților economici la elaborarea și promovarea proiectelor investiționale;

elaborarea unor mecanisme eficiente de control al calității serviciilor prestate turiștilor;

elaborarea programelor de promovare a produsului turistic pe piețele-țintă.

CONSOLIDAREA SOCIAL-CULTURALĂ ȘI MORALĂ

Guvernul consideră necesară abordarea fermă a problemelor de perspectivă în trei direcții de bază:

promovarea solidarității sociale;

protejarea și consolidarea identității culturale;

dezvoltarea umană.

Orientarea eforturilor în aceste direcții va asigura consolidarea socială, culturală și morală a societății, ca o condiție esențială a stabilității și o premisă de bază a dezvoltării țării.

Solidarizarea socială

Solidarizarea socială, ca fenomen eticosocial, poate fi realizată doar prin metode de comunicare socială, prin care urmează să se promoveze și să se afirme valorile de bază ale poporului moldovenesc, valori comune, practice, tuturor grupurilor etnoculturale din societate.

În acest scop vor fi promovate pe toate canalele mass-media programe de stat, inițiative ale administrației publice locale, inițiative personale ale liderilor clasei politice, ale fruntașilor obștești etc., valorile sociale tradiționale și modelele comportamentale bazate pe acestea, precum:

spiritul de întraajutorare;

răspunderea morală și juridică a tinerilor pentru părinți și a părinților pentru copiii minori și/sau cu handicap;

modestia în comportament;

grija pentru persoanele cu dificultăți – bătrâni, copii, invalizi, mame singure, bolnavi.

Guvernul va elabora un șir de măsuri juridice, financiare și organizatorice pentru a încuraja:

acordarea de către instituțiile de învățământ de toate nivelurile a burselor pentru copiii și tinerii dotați, disciplinați, cu un comportament social model, proveniți din medii defavorizate;

rezervarea de către clinicile private a unui anumit număr de paturi și de ore de consultare medicală, de servicii medicale pentru persoanele defavorizate, iar de către farmacii – a unui anumit volum și sortiment de produse farmaceutice și sanitare pentru distribuție gratuită sau la prețuri sociale pentru aceeași categorie de persoane;

angajarea de către întreprinzători a persoanelor cu handicap și a persoanelor din medii defavorizate, precum și stimularea profesională și managerială a acestora;

contribuția întreprinderilor de alimentație publică de toate categoriile la activitatea cantinelor sociale.

Guvernul va sprijini efortul persoanelor fizice – învățători, medici, meșteri, profesioniști de orice specializare - orientat spre asistarea pe baze gratuite a formării profesionale a persoanelor defavorizate.

Va fi elaborat cadrul juridic și instituțional necesar pentru a oferi autorităților administrației publice posibilități mai largi în sprijinirea informațională și organizatorică a acțiunilor de solidarizare socială inițiate atât de persoane particulare, cât și de organizații obștești sau întreprinderi.

Guvernul va încuraja, de asemenea, formarea parteneriatelor publice și private, centrale și locale, în vederea soluționării problemelor generale stringente, inclusiv crearea unor fundații specializate în finanțarea acțiunilor de interes obștesc. În acest context, va fi stimulată participarea orașenilor la îndeplinirea Programului Național „Satul Moldovenesc”.

Identitatea culturală

Identitatea culturală este inseparabilă de asemenea valori fundamentale ca limba, memoria colectivă, spiritualitatea, continuitatea generațiilor. De aceea Guvernul, ținând seama de experiența vechilor și noilor membri ai Uniunii Europene, va promova printre toți cetățenii țării, indiferent de originile etnoculturale:

cunoașterea, respectul și devotamentul față de cultura, limba, religia, istoria, realizările și sacrificiile poporului moldovenesc în întemeierea, păstrarea și dezvoltarea statalității, precum și față de aportul reprezentanților diferitelor grupuri etnoculturale locale la menținerea integrității culturale și teritoriale a Moldovei;

restabilirea unui mediu informațional-lingvistic de utilizare nestingherită și generală a limbii de stat în condițiile respectării diversității și toleranței culturale;

studierea cât mai largă și profundă a limbii de stat în paralel cu crearea condițiilor favorabile pentru dezvoltarea limbilor și culturii grupurilor etnoculturale locale;

consolidarea identității culturale a populației țării, ca o condiție determinantă pentru edificarea unui viitor pașnic și prosper pentru întreaga societate.

Dezvoltarea umană

Dezvoltarea umană presupune formarea la membrii societății a capacităților profesionale, culturale și civice necesare și suficiente pentru abordarea cu succes a sfidărilor individuale și comunitare, pentru participarea personală și plină ca membru onest și demn al comunității locale, profesionale, sociale și naționale la viața societății.

POLITICA SOCIALĂ

Prin activitatea sa Guvernul va asigura continuitatea politicii social orientate, promovate în anii precedenți, și va realiza următoarele.

Protecția socială

Ocuparea forței de muncă și protecția socială a șomerilor

Sporirea accesului și a calității serviciilor prestate persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă va fi asigurată prin:

promovarea unor activități și cercetări de marketing pe piața muncii și eficientizarea serviciilor de plasare în câmpul muncii în vederea **creării a 300 mii noi locuri de muncă**;

stimularea angajatorilor la încadrarea în muncă a absolvenților și dezvoltarea parteneriatului privind integrarea social-economică a tinerilor;

formarea profesională a șomerilor în conformitate cu necesitățile actuale și de perspectivă ale pieței forței de muncă, prin implementarea treptată a sistemului modular de instruire;

creditarea agenților economici în condiții avantajoase și îmbunătățirea condițiilor stimulatorii de ordin fiscal pentru crearea noilor locuri de muncă.

Politica salarială și reglementarea raporturilor de muncă

În domeniile vizate activitatea Guvernului va fi direcționată spre:

implementarea unui nou sistem de salarizare în sectorul bugetar, bazat pe performanțele individuale ale salariaților, prin crearea unui cadru legal nou de salarizare și aplicarea pe etape a acestuia;

majorarea permanentă a salariului minim în scopul egalității acestuia cu cuantumul minimumului de existență; **majorarea salariului mediu lunar pe economie pînă la echivalentul a 300 dolari SUA**, iar în sectorul bugetar - triplarea salariilor;

elaborarea cadrului juridic privind negocierile colective în scopul asigurării funcționalității tuturor mecanismelor dialogului social;

perfecționarea mecanismelor juridice de protecție a muncii.

Asigurările sociale

Consolidarea stabilității financiare a sistemului de asigurare socială va fi obținută prin finalizarea evidenței nominale a persoanelor asigurate și a contribuțiilor de asigurări sociale.

Perfecționarea sistemului actual de asigurări sociale se va efectua prin:
elaborarea unei noi metodologii de calculare a contribuțiilor;
majorarea cuantumului mediu al pensiei de 3 ori;
sporirea mărimii prestațiilor de asigurări sociale prin indexare;
unificarea sistemului de pensionare pentru toate categoriile beneficiarilor de pensii, indiferent de sursa de primire a pensiilor;
adoptarea și implementarea Strategiei de reformare a sistemului de asigurare cu pensii pentru persoanele care activează în sectorul agricol;
instituirea unui sistem de control public transparent și eficient al gestionării fondurilor nestatale de pensii.

Asistența socială

Îmbunătățirea calității și diversificarea serviciilor sociale specializate vor fi realizate prin:

elaborarea standardelor minime de calitate pentru instituțiile prestatoare de servicii sociale și ajustarea lor la cerințele europene;
reformarea sistemului actual de prestații sociale (în primul rând de compensații nominative) prin elaborarea cadrului juridic pentru implementarea treptată a principiului de evaluare a necesităților beneficiarilor în baza rezultatelor anchetei sociale;
formarea bugetului asistenței sociale separat de bugetul asigurărilor sociale de stat și instituirea registrului unic al beneficiarilor de asistență socială;
dezvoltarea rețelei centrelor de reabilitare și integrare socială a persoanelor cu dizabilități și a azilurilor pentru persoanele în etate și cele cu dizabilități;
susținerea activității organizațiilor veteranilor, pensionarilor și persoanelor cu dizabilități.

Politici familiale și oportunități egale

Consolidarea și dezvoltarea capacităților instituționale pentru implementarea reformei în domeniu vor fi obținute prin:

elaborarea unor programe comunitare ce vor prevedea acordarea de locuințe sociale copiilor orfani și celor rămași fără îngrijirea părintească, precum și familiilor aflate în dificultate;
crearea centrelor de protecție a familiei și copilului, în funcție de necesitățile comunității, și conectarea lor la sistemul informațional computerizat;
prevenirea riscurilor sociale și reducerea abandonului și instituționalizării copiilor prin susținerea familiilor aflate în situații dificile;
prevenirea și combaterea violenței în familie, inclusiv prin crearea comisiilor pentru probleme sociale;

acordarea de asistență victimelor în cadrul centrelor psihosociale de reabilitare a victimelor violenței;

dezvoltarea rețelei serviciilor de asistență socială în problemele ce țin de prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, violenței în familie, inclusiv a serviciilor de consiliere a victimelor violenței și, după caz, a abuzatorilor;

realizarea Planului de măsuri în vederea implementării Strategiei naționale privind protecția copilului și familiei.

Ocrotirea sănătății

În domeniul ocrotirii sănătății eforturile Guvernului vor fi canalizate spre:

consolidarea sistemului asigurărilor obligatorii de asistență medicală;

garantarea acordării asistenței medicale corespunzătoare, care va fi asigurată prin instituirea procedurilor de evaluare și acreditare a prestatorilor de servicii medico-sanitare și farmaceutice;

dotarea instituțiilor medico-sanitare în conformitate cu prevederile Strategiei naționale privind utilizarea cu aparataj medical a ramurii ocrotirii sănătății;

asigurarea accesului universal al cetățenilor la servicii, precum și a receptivității la necesitățile și aspirațiile populației;

orientarea sistemului sănătății la prestarea unor servicii de calitate, efective și eficiente, utilizând în mod optimal resursele financiare, umane și mijloacele fixe disponibile;

implementarea unui mecanism eficient de planificare strategică financiară, bazat pe evaluarea continuă a necesităților populației și identificarea direcțiilor prioritare de utilizare a resurselor financiare;

dezvoltarea în continuare a asistenței medicale primare;

consolidarea sistemului național de urgență prespitalicească, care va contribui la accesibilizarea serviciilor medicale de urgență, asigurând calitatea acestora.

Vor fi întreprinse în continuare măsuri pentru sporirea calității tratamentului spitalicesc intensiv aplicat pacienților în cadrul spitalelor raionale.

Va fi menținut și consolidat un anumit număr de spitale de performanță ce acordă asistență specializată mono- și multiprofil populației, dotate cu tehnologii avansate, pentru efectuarea celor mai complicate intervenții.

Sistemul informațional de domeniu va fi înzestrat în mod adecvat pentru monitorizarea stării sănătății populației, performanței serviciilor, fluxului financiar din sfera serviciilor de sănătate în baza unor programe analitice moderne. Va fi creată rețeaua unică informațională de sănătate, la care vor fi conectate toate unitățile medico-sanitare din țară.

Vor fi implementate mecanisme ce vor asigura accesul universal la medicamentele esențiale, de calitate și sigure, precum și utilizarea rațională a preparatelor farmaceutice. Va fi dezvoltată în continuare rețeaua farmaciilor de stat.

Statul va crea un sistem eficient și transparent de reglementare a prețurilor la medicamente, pentru a oferi posibilitate populației de a le procura; va acoperi costul medicamentelor esențiale prin sistemul de asigurări obligatorii de asistență medicală; va crea condiții de competitivitate între agenții economici.

Un compartiment aparte în activitatea Guvernului rămâne promovarea modului sănătos de viață și combaterea viciilor.

Perfecționarea cadrului legislativ și normativ va avea drept scop promovarea drepturilor și responsabilităților pacienților și respectarea eticii medicale în exercitarea profesiei de medic.

Vor fi întreprinse măsuri de consolidare a instituțiilor de medicină preventivă, ceea ce va permite de a ține la control problemele legate de situațiile ce prezintă pericol pentru securitatea statului (epidemii, stări ecologice excepționale, bioterorism).

Va fi asigurat și în continuare un climat prielnic și condiții egale pentru activitatea prestatorilor privați de servicii medico-sanitare și farmaceutice.

Educația

În domeniul educației activitatea Guvernului va fi axată pe executarea Programului de modernizare a sistemului educațional în Republica Moldova.

În acest sens, Guvernul va asigura fundamentarea conceptual-strategică a modernizării sistemului educațional prin elaborarea unor noi concepții și strategii de dezvoltare a învățământului în Moldova, în baza cărora va fi elaborat și adoptat proiectul Codului de legi în domeniul învățământului, ajustat la standardele europene, ce va asigura aderarea Moldovei la Procesul de la Bologna.

Vor fi elaborate și aprobate nomenclatorul serviciilor educaționale acordate de stat în mod gratuit și normele didactice pentru fiecare treaptă și nivel de învățământ, nomenclatorul lucrărilor și serviciilor contra plată, efectuate și prestate de instituțiile de învățământ, precum și modul de stabilire a mărimumii taxelor la servicii și de utilizare a mijloacelor speciale. Vor fi asigurate școlarizarea tuturor copiilor de vârstă 7-16 ani, majorarea numărului studenților bugetari și sporirea de 3 ori a cuantumului burselor.

În domeniul învățământului preuniversitar, Guvernul preconizează următoarele acțiuni prioritare:

îmbunătățirea calității și accesului la educația preșcolară și promovarea unei noi culturi educaționale și de sănătate prin elaborarea și implementarea sistemului de normative vizând baza tehnico-materială pentru instituțiile de educație preșcolară, implementarea unui curriculum flexibil și unitar de educație preșcolară, menită să pregătească copiii pentru integrarea lor școlară și socială;

dezvoltarea abilităților de comunicare și formarea cunoștințelor elementare pentru munca artistică, deprinderilor de viață și atitudinii grijulii față de plaiul natal, educarea spiritului de patriotism, demnitate națională etc.;

pregătirea obligatorie a tuturor copiilor de 5-7 ani pentru școală și asigurarea gratuită a acestora cu manuale și materiale didactice necesare;

instituirea unui sistem coerent de formare continuă a educatorilor din instituțiile preșcolare;

organizarea alimentației copiilor conform normelor bănănești ajustate treptat la normele naturale aprobate;

asigurarea accesului la învățământul secundar general de calitate pentru toți copiii de vârstă școlară prin evaluarea integrală a curriculumului și asigurarea

flexibilității acestuia în contextul pregătirii elevilor pentru viață într-o societate în permanentă schimbare;

optimizarea rețelei instituțiilor de învățământ în conformitate cu necesitățile comunității și tendințele demografice, crearea circumscripțiilor școlare;

elaborarea și implementarea proiectului „Relansarea învățământului în mediul rural”, crearea unui sistem de selectare și promovare a copiilor dotați, dezvoltarea alternativelor educaționale comunitare;

elaborarea și implementarea unui nou sistem de salarizare a cadrelor didactice, axat pe indicii de performanță;

crearea și implementarea unui sistem de stimulare profesională a cadrelor didactice prin conferirea titlurilor onorifice pentru toate treptele de învățământ din sistemul educațional și elaborarea unui nou concept de atestare a cadrelor didactice, orientat spre ameliorarea calității demersului educațional;

integrarea școlară și socială a copiilor cu cerințe educaționale speciale prin elaborarea și implementarea standardelor de îngrijire, educație, asistență medicală, recuperare și reabilitare a acestora;

reformarea sistemului național de evaluare a rezultatelor școlare în baza unei noi concepții de evaluare;

elaborarea unor noi condiții de atribuire a gradelor manageriale conducătorilor instituțiilor de învățământ, orientate spre asigurarea unui management eficient al mijloacelor publice.

În învățământul secundar profesional și mediu de specialitate se preconizează modernizarea procesului de formare profesională prin:

optimizarea rețelei instituțiilor de formare profesională;

diversificarea programelor de studii în conformitate cu nomenclatorul ocupațiilor și necesitățile pieței muncii;

renovarea bazei tehnico-materiale și didactice a instituțiilor de învățământ secundar profesional și mediu de specialitate;

elaborarea cadrului normativ privind organizarea și desfășurarea practicii de producție.

În vederea modernizării învățământului superior universitar și postuniversitar, Guvernul va opta pentru:

asigurarea cadrului normativ de integrare europeană a învățământului superior în baza reconceptualizării structurii și conținutului acestuia conform rigorilor europene;

asigurarea accesului la studii superioare de calitate;

susținerea social-economică a tineretului studios prin elaborarea cadrului normativ privind diversificarea surselor de finanțare a studiilor în învățământul superior și antrenarea activă a tinerilor în procesele de administrare a instituțiilor de învățământ;

instituirea unui control strict asupra stabilirii taxei de studii prin contract;

asigurarea dezvoltării și funcționalității infrastructurii și bazei didactice a învățământului superior.

Un obiectiv prioritar va deveni informatizarea sistemului educațional prin:
implementarea tehnologiilor informaționale și de comunicații în sistemul educațional, conform Programului „SALT”;
informatizarea managementului educațional la toate nivelurile sistemului de învățământ: primar, secundar general, secundar profesional, mediu de specialitate și superior;
implementarea modulelor de instruire la distanță și a manualelor electronice în instituțiile-pilot din învățământul universitar și cel mediu de specialitate;
asigurarea condițiilor adecvate fiecărui absolvent al școlii profesionale, colegiului, instituției de învățământ superior pentru a cunoaște și a aplica TIC (Tehnologiile informaționale și comunicări) în volumul prevăzut de ECDL (*European Computer Driving License*).

Cultura

În domeniul culturii urmează a fi create condiții favorabile pentru dezvoltarea creației artistice, protejarea patrimoniului cultural, asigurarea accesului la valorile culturale. Se va opta pentru perfecționarea cadrului legislativ, normativ și a mecanismului de finanțare a artei și culturii.

Protejarea și valorificarea patrimoniului cultural național, ca factor esențial al dezvoltării culturii, se vor realiza prin:

restaurarea, conservarea și includerea în circuitul turistic național și internațional a unor obiecte din patrimoniul cultural național;

susținerea acțiunilor de implementare a proiectelor de turism rural și a Programului național „Drumul Vinului”;

coordonarea activităților de amplasare a monumentelor consacrate unor evenimente remarcabile din istoria țării sau unor personalități notorii.

Perfecționarea rețelei instituțiilor de cultură și crearea condițiilor egale de acces al cetățenilor la valorile culturale și la procesul cultural se vor realiza prin:

efectuarea unor turnee ale colectivelor de artiști profesioniști în teritoriu;

renovarea și dezvoltarea infrastructurii instituțiilor de cultură, inclusiv a celor amplasate în spațiul rural;

modernizarea și informatizarea, inclusiv asigurarea accesului la INTERNET, a instituțiilor de cultură și transformarea lor în centre atractive pentru cetățeni;

extinderea serviciilor culturale prestate de instituțiile naționale de cultură în zona rurală.

O problemă importantă ce urmează a fi soluționată ține de **ameliorarea situației bibliotecilor** prin:

implementarea Programului național de revitalizare a bibliotecilor publice;

dezvoltarea rețelei de comercializare a cărții în localitățile rurale;

realizarea Proiectului SIBIMOL (Sistemul informațional integrat al bibliotecilor din Moldova).

Se impune **impulsionarea activității muzeelor** prin:

organizarea în localitățile țării a unor expoziții din colecțiile muzeelor naționale;

consolidarea bazei tehnico-materiale a muzeelor și informatizarea acestora.

Dezvoltarea și reanimarea meșteșugurilor populare se vor îndeplini prin perfecționarea cadrului legislativ-normativ în scopul creării unor condiții atractive pentru agenții economici care investesc în renovarea și dezvoltarea ramurii.

Prin semnarea acordurilor de colaborare culturală bilaterală cu țările Europene, se vor stabili contacte cu organisme și fundații internaționale în vederea implementării unor proiecte în contextul Programului Național „Satul Moldovenesc”.

Tineret și sport

Politica pentru tineret, promovarea culturii fizice și a sportului vor fi orientate spre:

- implementarea eficientă a Strategiei cu privire la tineret;
- sporirea accesibilității tinerilor la serviciile educaționale și de sănătate, precum și la informația privind modul sănătos de viață în cadrul centrelor pentru tineret;
- stimularea participării tinerilor la procesul de luare a deciziilor;
- sporirea șanselor de angajare și autoangajare a tinerilor în câmpul muncii, susținerea antreprenoriatului în mediul tinerilor;
- promovarea tinerilor în calitate de parteneri egali și activi în viața politică și economică a țării;
- crearea unui mecanism de consultare permanentă intersectorială (educație, sănătate, protecție socială, poliție, armată, autorități ale administrației publice locale) în domeniul tineretului;
- elaborarea și promovarea unui Program național de susținere a tinerilor din familie;
- elaborarea și implementarea Concepției naționale de dezvoltare a culturii fizice și sportului;
- promovarea culturii fizice și a sportului în rândurile copiilor, adolescenților, juniorilor, tineretului, persoanelor mature și de vârstă înaintată, persoanelor cu dizabilități fizice;
- elaborarea unui Program special de dezvoltare a sportului în masă pentru diverse categorii de populație, în special în licee și școlile de cultură generală;
- acordarea de consultații și sprijin metodic în organizarea și desfășurarea acțiunilor sportive în teritoriu;
- construcția și revitalizarea edificiilor sportive la nivel național și local (stadioane, centre de sport, săli sportive sau polivalente);
- susținerea și promovarea, inclusiv pe arena internațională, a sportului de performanță.

Relațiile interetnice

În sfera relațiilor interetnice activitatea Guvernului va fi orientată spre realizarea unei depline unități a poporului, bazate pe armonia interetnică, pe recunoașterea și garantarea drepturilor tuturor cetățenilor de a-și păstra, dezvolta și exprima specificul etnic, cultural, lingvistic și religios.

În acest scop vor fi asigurate:

perfecționarea legislației naționale în domeniul drepturilor omului, inclusiv ale minorităților etnice, racordând-o la standardele internaționale;
facilitarea păstrării și dezvoltării diversității culturale și lingvistice;
crearea condițiilor pentru studierea de către minoritățile naționale a limbii de stat și a valorilor spirituale ale poporului moldovenesc;
susținerea diasporei moldovenești în menținerea și promovarea limbii materne, a culturii și tradițiilor naționale, în consolidarea relațiilor cu Republica Moldova;
apărarea drepturilor și intereselor cetățenilor aflați peste hotare, în conformitate cu normele dreptului internațional.

MIGRAȚIUNEA

În domeniul migrației va fi asigurată implementarea eficientă a politicii migraționale a statului, ceea ce va permite:

crearea condițiilor adecvate pentru utilizarea veniturilor cetățenilor provenite din munca prestată peste hotare în scopul dezvoltării economiei, facilitarea transferurilor bănești;
reglementarea fluxului migrațional;
securizarea frontierei de stat;
prevenirea și combaterea migrației ilegale și a traficului de ființe umane;
asigurarea protecției sociale, rezolvarea problemelor sociale și educaționale ale familiilor de migranți;
crearea condițiilor pentru repatrierea migranților.

SECURITATEA MILITARĂ A STATULUI

În scopul consolidării securității militare, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:
perfecționarea legislației naționale în vederea planificării apărării, securității naționale și militare, ajustarea legislației la standardele internaționale, elaborarea Strategiei cu privire la securitatea națională, a Strategiei militare naționale și a Planului strategic de apărare națională, asigurarea, sub aspect științific, a apărării naționale;
implementarea Concepției de restructurare și modernizare a Forțelor Armate, inclusiv a Armatei Naționale, perfecționarea sistemului de conducere și a infrastructurii militare, reînzestrarea unităților militare cu sisteme de tehnică și armament moderne, conform standardelor europene;
modernizarea și ajustarea sistemului de apărare a spațiului aerian al țării la standardele internaționale prin perfecționarea mijloacelor de control și management;
realizarea angajamentelor Armatei Naționale asumate de către Republica Moldova pe plan internațional în cadrul Programului „Parteneriat pentru Pace” și în cadrul Organizației Națiunilor Unite;
definitivarea și implementarea acțiunilor privind asigurarea integrală a securității frontierei de stat;
elaborarea și realizarea Planului de înființare și dezvoltare a Serviciului Grăniceri;

armonizarea legislației naționale privind protecția socială și juridică a militarilor și colaboratorilor organelor de drept și aplicarea unor mecanisme eficiente de implementare a legislației respective.

ASIGURAREA LEGALITĂȚII, GARANTAREA DREPTURILOR ȘI LIBERTĂȚILOR OMULUI. PERFECȚIONAREA CONTINUĂ A CADRULUI LEGISLATIV NAȚIONAL

Realizarea Programului de activitate a Guvernului este indisolubil legată de asigurarea legalității, garantarea drepturilor și libertăților omului și perfecționarea continuă a cadrului legislativ național, cu ajustarea acestuia la prevederile legislației țărilor-membre ale Uniunii Europene.

Pentru atingerea acestui scop, Guvernul își va orienta eforturile în mod special spre:

- adoptarea măsurilor necesare pentru consolidarea independenței și sporirea eficienței și calității actului de justiție;

- garantarea accesului real al cetățenilor la justiție și adoptarea unor politici adecvate, menite să conducă la îmbunătățirea activității instanțelor judecătorești, creșterea încrederii cetățenilor în actul de justiție;

- promovarea propunerilor privind continuarea reformei sistemului judecătoresc; evaluarea cadrului legislativ național în sensul reformulării unor prevederi echivoce, care permit dubla interpretare și aplicarea lor inadecvată;

- asigurarea continuă a armonizării legislației naționale cu legislația țărilor-membre ale UE, expertizarea proiectelor actelor normative elaborate în comun cu organele Consiliului European și ajustarea acestora conform recomandărilor formulate de experți;

- monitorizarea realizării drepturilor, libertăților și îndatoririlor fundamentale ale cetățenilor și întreprinderea măsurilor ce se impun;

- promovarea formelor și metodelor de familiarizare a cetățenilor cu legislația națională și impunerea respectării cadrului normativ existent - condiție a edificării statului de drept;

- eficientizarea procedurii de executare a deciziilor judecătorești întru apărarea și realizarea drepturilor și libertăților persoanelor fizice și ale asociațiilor lor, precum și apărarea intereselor persoanelor juridice prin executarea silită a hotărârilor, deciziilor, încheierilor, ordonanțelor, sentințelor cu caracter civil ale instanțelor de judecată, precum și ale altor organe;

- dezvoltarea instituțiilor de mediere și arbitraj drept căi alternative de soluționare a litigiilor;

- examinarea prioritară a pactelor și tratatelor internaționale referitoare la drepturile fundamentale ale omului și inițierea procedurilor de aderare la acestea.

POLITICA ECONOMICĂ EXTERNĂ

Politica în domeniul relațiilor economice externe are drept scop integrarea continuă a țării în economia mondială și asigurarea creșterii economice, care va fi

axată, în mod prioritar, pe dezvoltarea schimburilor comerciale externe prin consolidarea cooperării internaționale, promovarea exporturilor și a investițiilor, în baza creării unei imagini favorabile a țării pe plan extern.

Politica economică externă va fi promovată în condițiile asigurării unei dezvoltări durabile, realizării Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului în Moldova, reintegrării teritoriale, integrării europene, consolidării statalității.

Pornind de la interesele naționale, Guvernul va colabora cu țările partenere din cadrul C.S.I. și GUUAM în baza unor programe economice concrete și principii de cooperare reciproc avantajoase.

Realizarea obiectivelor expuse în cele ce urmează vor sta la baza materializării politicii economice externe:

asigurarea accesului țării la resursele financiare externe concesionale, necesare susținerii balanței de plăți, dezvoltării sectorului real al economiei, prin aprofundarea relațiilor de colaborare cu organizațiile financiare internaționale;

sprijinul politic al businessului național în activitatea de peste hotare;

studierea condițiilor de promovare pe piețele externe a produselor economiei naționale;

realizarea măsurilor complexe orientate spre micșorarea deficitului în balanța de comerț (promovând operațiunile de export);

perfecționarea cadrului juridic bilateral și multilateral care ar favoriza comerțul exterior și investițiile (acordurile privind colaborarea comercial-economică, acordurile de comerț liber, de evitare a dublei impunerii, de protejare a investițiilor);

perfecționarea structurii de export al mărfurilor;

ameliorarea în continuare a mediului de afaceri și a celui investițional în scopul sporirii gradului de atractivitate pentru investitorii străini;

îmbunătățirea imaginii țării pe plan extern, inclusiv prin rețeaua INTRANET.

Colaborarea cu organismele financiare internaționale rămâne a fi o direcție prioritară de activitate a Guvernului, care va asigura consecvența consolidării relațiilor de colaborare cu BM, FMI, BERD, CFI, FIDA și FDS.

POLITICA EXTERNĂ

Obiectivele politicii externe vor reflecta aspirațiile europene ale Republicii Moldova.

Integrarea europeană și integritatea teritorială a țării rămân a fi țintele prioritare în politica externă a Moldovei.

Guvernul va promova în continuare cooperarea regională, interesele economice externe care coincid cu interesele naționale, cooperarea în domeniul securității internaționale a țării și în cadrul organizațiilor internaționale (Pactul de Stabilitate pentru Europa de Sud-Est, Organizația Cooperării Economice a Mării Negre, Inițiativa Central Europeană, Comunitatea Statelor Independente, Inițiativa de Cooperare în Europa de Sud-Est), intensificarea relațiilor cu țările lumii, protejarea intereselor statului și ale cetățenilor moldoveni aflați peste hotare, promovarea imaginii Republicii Moldova pe arena internațională, integrarea în economia mondială.

Guvernul, prin acțiunile sale de politică externă, va respecta principiile politicii mondiale de soluționare a problemelor în baza cooperării multilaterale și supremației dreptului internațional.

În raporturile bilaterale cu țările lumii se va pune accent pe dezvoltarea economică.

Imperativul obiectivului **de integrare în Uniunea Europeană**, ca politică prioritărea, va fi promovat de Guvern prin realizarea Planului de acțiuni Moldova-Uniunea Europeană și a Programului național de implementare a acestuia, care se bazează pe politicile de integrare și urmărește:

consolidarea independenței și suveranității, favorizarea racordării legislației naționale la standardele europene;

asigurarea unui ritm stabil de dezvoltare social-economică, extinderea relațiilor comercial-economice cu țările-membre ale Uniunii Europene;

valorificarea plină a programelor de cooperare în cadrul strategiilor comunitare destinate Europei de Sud-Est;

colaborarea cu instituțiile comunitare în reglementarea conflictului transnistrean, antrenarea Republicii Moldova în inițiativele de cooperare și integrare regională în Europa de Sud-Est;

simplificarea regimului de vize și obținerea dreptului la libera circulație a cetățenilor;

obținerea regimului de liber schimb cu statele sud-europene și asigurarea condițiilor necesare pentru a beneficia de Preferințele Comerciale Asimetrice cu Uniunea Europeană.

Sarcina principală în dialogul Moldova-Uniunea Europeană este obținerea acceptului Uniunii Europene de a asigura realizarea obiectivului trasat într-un viitor previzibil.

Programul național de implementare a Planului de acțiuni Moldova-Uniunea Europeană prevede:

asigurarea condițiilor necesare pentru a beneficia de Preferințele Comerciale Asimetrice cu Uniunea Europeană;

extinderea comerțului și relațiilor economice cu Uniunea Europeană;

asigurarea controlului eficient al frontierei Moldovei, în special pe segmentul transnistrean, eficientizarea activității de combatere a traficului de ființe umane;

valorificarea plină a oportunităților oferite de Planul de acțiuni;

inițierea consultărilor cu Uniunea Europeană referitor la semnarea unui acord de readmisie, semnarea, în conformitate cu prevederile Planului de acțiuni, a acordurilor de readmisie cu principalele țări de origine și de tranzit;

întreprinderea acțiunilor necesare pentru dezvoltarea coridoarelor paneuropene de transport și a infrastructurii de transport naționale;

îndeplinirea criteriilor necesare pentru schimbarea statutului de observator al Moldovei prin cel de membru cu drepturi depline al Tratatului privind piața energetică din Europa de Sud-Est;

pregătirea Moldovei pentru aderarea la Procesul de la Bologna și pentru participarea cât mai activă la programele comunitare din domeniul științei, culturii, educației și tineretului.